

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3230/2015. (XI. 23.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény 62. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja, a Debreceni Törvényszék 10.P.20.291/2012/31. számú ítélete, a Debreceni Ítéltábla Pf.II.20.488/2013/6. számú ítélete, valamint a Kúria Pfv.VI.20.741/2014/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. Az ügyvéd által képviselt alapítvány (a továbbiakban: indítványozó) a Debreceni Törvényszék előtt pert indított egy sportegyesület I. rendű, a Magyar Állam II. rendű, a Magyar Nemzeti Vagyongazdálkodási Zrt. III. rendű, egy sportegylet IV. rendű, valamint egy kulturális- és sportegyesület V. rendű alperesek ellen (a továbbiakban sorrend szerint: I., II., III., IV., illetve V. rendű alperes).
- [2] 2000. június 16-án a Kincstári Vagyoni Igazgatóság (a továbbiakban: KVI) a társadalmi szervezetek által használt állami tulajdonú ingatlanok jogi helyzetének rendezéséről szóló 1997. évi CXLII. törvény (a továbbiakban: Tirtv.) alapján pályázatot írt ki egyebek között az egyedi ügy tárgyát képező ingatlanok tulajdonjogának ingyenes megszerzésére. A pályázatokat társadalmi szervezetek és alapítványok nyújthatták be 2000. augusztus 19-ig. A jelen ügyben a pályázatot az I. rendű alperes nyerte, ennek megfelelően a KVI ingyenes vagyonszerzési szerződés keretében a tulajdonába adta a perbeli ingatlanokat.
- [3] Az egyedi ügy előzményeihez tartozik, hogy az indítványozó a Hajdú-Bihar Megyei Bírósághoz kártérítési keresetet nyújtott be, amit a bíróság elutasított arra hivatkozással, hogy az indítványozón és az I. rendű alperesen kívül más személyek is benyújtottak szabályszerű pályázatot, így nem volt megállapítható az, hogy mindenképpen az indítványozó nyert volna. A Szegedi Ítéltábla ezt az ítéletet helyben hagyta.

- [4] Az indítványozó ezután a Fővárosi Bíróság előtt kérte az I. rendű és a II. rendű alperesek közötti ingyenes vagyonátadási szerződés semmisségének megállapítását. Ennek a kérelemnek a Fővárosi Bíróság helyt is adott, mivel megállapította, hogy az I. rendű alperes bírósági nyilvántartásba vételére nem került sor, tehát nem jött létre a pályázat kiírás szerinti beadásának határidejekor.
- [5] Az indítványozó erre hivatkozással perújítási kérelmet terjesztett elő a Debreceni Törvényszéknél, ezt azonban a Törvényszék elutasította, és e döntését a Debreceni Ítéltábla is megerősítette. Döntéseik indokolásában arra mutattak rá, hogy a bíróságnak nem dolga megállapítani a pályázat győztesének a személyét.
- [6] Az egyedi ügyben az indítványozó elsődlegesen kérte, hogy a Debreceni Törvényszék állapítsa meg, és e körben pótolja a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 5. § (3) bekezdése, valamint 295. §-a alapján a II. rendű alperes nyilatkozatát, miszerint a pályázat feltételeinek csak az indítványozó pályázata felelt meg. Másodlagosan kérte, hogy a törvényszék hozza létre az indítványozó és a II. rendű alperes között az ingyenes vagyonátadási szerződést. Harmadlagosan kérte, hogy a Törvényszék állapítsa meg és e körben pótolja a II. rendű alperes jognyilatkozatát arra vonatkozóan, hogy a kiírt pályázatnak kizárólag az indítványozó pályázata felelt meg, majd törölje az ingatlan-nyilvántartásból az I. rendű alperes tulajdonjogát.
- [7] A Debreceni Törvényszék az elsőfokú ítéletben kiemelte, hogy a Tirtv.-nek az ügyben releváns szakaszai az elbírálás napjára, 2007. szeptember 27-től hatályukat veszítették, az Országgyűlés Társadalmi Szervezetek Bizottsága pedig már nem létezett. Rámutatott arra, hogy a jognyilatkozat pótlására akkor kerülhet sor, ha a jogszabály által megkívánt nyilatkozatot joggal való visszaélészerűen tagadják meg, és ez nyomós közérdeket vagy különös méltánylást érdemlő magánérdeket sért, továbbá az érdeksérelem másként el nem hárítható. Ez nem állapítható meg a konkrét ügyben. A Törvényszék kiemelte azt is, hogy ha nem választhatja ki a pályázók közül a győztest, akkor az indítványozó további kéréseinek sem tehet eleget. A Ptk. 295. §-ában a Törvényszék arra mutatott rá, hogy annak alapján jognyilatkozat akkor pótolható, ha az szerződésen alapul, amiről a perbeli esetben nyilvánvalóan nincs szó.
- [8] A Tirtv.-nek az indítványozó által hivatkozott 8–9. §-ai kapcsán arra is felhívta a figyelmet a Debreceni Törvényszék, hogy azok arra az esetre vonatkoznak, ha valaki megnyerte a pályázatot, és később jogszabályszegés miatt, vagy azért, mert jogutód nélkül megszűnik, illetve a jogutód a használatot a jövőben nem vállalja, az állam tulajdonjogának visszajegyzésére kerül sor, ilyesmi

azonban az egyedi ügyben nem történt. Egyébként pedig a Tirtv. hivatkozott 18. § (4) bekezdése szerint a szerződéskötési kötelezettség csak a kiválasztottal szemben köti a II. rendű alperest, ezt azonban a választás aktusának kell megelőznie, ami az indítványozó vonatkozásában nem történt meg.

- [9] A Debreceni Törvényszék ítéletét a Debreceni Ítéltábla helybenhagyta, ez utóbbi határozatot a Kúria felülvizsgálati eljárásában hatályában fenntartotta. A jogorvoslati eljárásokban az indítványozó hivatkozott arra, hogy a törvényszék előtti eljárásban a III. rendű alperesnek nem volt szabályszerű képviselete, a nevében nyilatkozó ügyvéd ugyanis a II. rendű alperestől kapta a meghatalmazását, és az ügyvédnek a III. rendű alperes nevében nem lett volna szabad a kapott egyezségi ajánlatot elutasítani, hanem közölnie kellett volna a megbízójával. Az ítéltábla ezzel szemben arra az álláspontra helyezkedett, hogy az állami vagyonról szóló 2007. évi CVI. törvény értelmében az állami vagyonnal kapcsolatos polgári jogi jogviszonyokban a Magyar Államot a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. képviseli, emellett ugyanakkor nincs akadálya annak, hogy az állam a képviselet ellátására további meghatalmazást adjon.
- [10] Az Ítéltábla mindamellet rámutatott arra, hogy a Törvényszék által alkalmazott 4/1999. polgári jogegységi határozat valójában nem alkalmazható a jelen esetben, ugyanis azok a privatizációs eljárások, amelyeket a jogegységi határozat megjelöl, nem hasonlíthatók össze a konkrét üggyel, amelyben az Országgyűlés Társadalmi Szervezetek Bizottságának döntése közjogi aktus, ilyen esetben pedig nem a bíróság hatásköre az esetleges eljárási szabálytalanságok orvosolása, a bíróság nem helyezkedhet az Országgyűlés bizottsága helyébe.
- [11] Felülvizsgálati eljárásában a Kúria a Debreceni Ítéltábla álláspontját erősítette meg.
- [12] 2. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése, illetve 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jogra hivatkozott. Érvelése szerint tisztességtelen az, ha az eltérő fokon eljáró bíróságok eltérő érveléssel támasztják alá ugyanazt az álláspontot. Szerinte a pályázati eljárás és a per tárgyául szolgáló ingatlanok az I. és III. rendű alperesek érdekkörébe tartozó személyek – a hiánypótlásban szereplő pontosítás szerint „a [...] MNV Zrt. (korábban KVI) alkalmazásában álló személyek és az I. r. alperes képviseletében eljáró személy” – által elkövetett bűncselekmények útján, „feltételezhetően korrupció segítségével” kerültek végül az I. rendű alperes tulajdonába.

Ugyancsak sérelmezte az indítványozó azt, hogy a szerinte a II. és III. rendű alperesek részéről érvényes meghatalmazással nem rendelkező jogi képviselő nem kísérelte meg az indítványozó által benyújtott egyezségi kérelem felterjesztését. További sérelemként hivatkozott arra, hogy a III. rendű alperes csak tűrésre kötelezés miatt szerepelt a perben, ennek okán jogi érdek hiányában érdemi nyilatkozatot nem is tehetett volna a per további összefüggéseire tekintettel. Végül kifogásolja azt, hogy az elsőfokú bíróság nem is foglalkozott azzal, miért nem végezte el az indítványozó által kért törlést, a Debreceni Ítéletábla és a Kúria ítéleteivel összefüggésben pedig arra mutat rá, hogy a 3/2010. (XII. 6.) PK vélemény alapján az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Inytv.) 62. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjában foglalt feltételek nem teljesülése esetén is törölhető a tulajdonjog bejegyzése az ingatlan-nyilvántartásból, azonban a nevezett bíróságok erre alaptörvény-sértő módon nem voltak tekintettel, és az indítványozónak a törlésre irányuló kereseti kérelmét is elutasították. Végül az indítványozó hangsúlyozta, hogy az Inytv. 62. § (1) bekezdés a) pontjának aa) alpontja alaptörvény-ellenes, mert annak alapján csak a nyilvántartott joggal rendelkező személyek indíthatnak törlési pert, ez a személyi kör pedig kisebb, mint azok köre, akiknek jogi érdeke fűződhet hozzá, és ez az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését sértő, a jelen ügyhöz hasonló, tisztességtelen bírósági eljárások lehetőségét eredményezi. Hiánypótló beadványában azt is sérelmezte, hogy a másodfokú eljárásban az akkor eljáró jogi képviselő néhány perces késése ellenére berekesztették a tárgyalást, holott az iratismertetés is több idő ennél, és a gyakorlat szerint a bíróság 10–15 percet vár a felekre; emellett, mivel a jogi képviselőt kiküldték a teremből, ezért a jogszabály kijavítását sem kérhette.

- [13] 3. Az Alkotmánybíróságnak mindenekelőtt azt kellett vizsgálnia, hogy az indítvány megfelel-e az Abtv.-ben rögzített – formai és tartalmi – befogadási feltételeknek, és így alkalmas-e az érdemi elbírálásra.
- [14] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése előírja, hogy az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, 52. § (1b) bekezdése pedig meghatározza, mely feltételek teljesülése esetén tekinthető határozottnak a kérelem. Ezekre tekintettel megállapítható, hogy az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság határhelyét, valamint az indítványozói jogosultságát megalapozó alaptörvényi és törvényi (Abtv.-beli) előírásokat. Megnevezte az Alaptörvény megsértett rendelkezését, és pontosan meghatározta, mely bírói döntést, valamint törvényi rendelkezést tartja azzal ellentétesnek. Kérelmében kifejezetten kéri a támadott bírói döntések, illetve jogszabály megsemmisítését.

- [15] Az indítványozónak az eljárásban való érintettsége is megállapítható, hiszen az egyedi ügyben félként vett részt; egyúttal az általa támadott törvényi rendelkezést alkalmazták az eljáró bíróságok. Emellett kimerítette jogorvoslati lehetőségeit, az egyedi ügyben nemcsak a rendes jogorvoslatokat merítette ki, de felülvizsgálati eljárásra is sor került.
- [16] Az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében előírt hatvan napos határidőn belül nyújtotta be indítványát az első fokon eljáró bíróságnál, így az alkotmányjogi panasz a törvényes határidőn belül benyújtottnak tekintendő.
- [17] Az Abtv. 29. §-a értelmében az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [18] Az indítványozó alkotmányos sérelme alapjául lényegében azt jelölte meg, hogy az eljáró bíróságok nem az ő kereseti kérelmének megfelelően döntöttek, nem őt nyilvánították pernyertesnek az általa kezdeményezett jogvitában. Az Alkotmánybíróság döntéseiben következetesen érvényre juttatja azt az álláspontot, hogy „[a] bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz [...] nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének. [...] A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]; 3129/2015. (VII. 9.) AB végzés, Indokolás [5]} Ebből kifolyólag az Alkotmánybíróság nem foglalkozhat érdemben önmagában azzal, hogy az eljáró bíróságok hogyan értelmezték és alkalmazták az általuk és az indítványozó által hivatkozott jogforrásokat. {Vö. 3054/2015. (III. 13.) AB végzés, Indokolás [17]} Ez csak akkor tartozna az Alkotmánybíróság hatáskörébe, ha a kérdéses jogalkalmazás-jogértelmezés az Alaptörvényt sértené, erre vonatkozólag azonban az indítványozó alkotmányjogilag értékelhető indokolást nem terjesztett elő, noha az Abtv. 52. § (4) bekezdése egyértelműen előírja, hogy az alkotmánybírói eljárás feltételeinek fennállását az indítványozónak kell igazolnia. Az Alkotmánybíróság főszabály szerint nem vizsgálhatja azt sem, hogy miért eltérő a különböző fokon eljáró bíróságok által alkalmazott jogi indokolás, ugyanis a megfelelő jogi érvek kiválasztása és alkalmazása a rendes bíróságok feladata, abba az Alkotmánybíróságnak pusztán az eltérés miatt – megfelelően indokolt alkotmányjogi relevancia híján – nincs beleszólása.

- [19] Nem felel meg az Abtv. 29. §-ának az indítványnak az Inyvtv. 62. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontját támadó része sem. Az indítványozó hangsúlyozza azt, hogy kereseti kérelme alapján a bíróságnak helyre kellett volna állítania az eredeti állapotot, vagyis törölnie kellett volna az I. rendű alperes tulajdonjogát, tekintettel arra, hogy a Fővárosi Bíróság megállapította az I. rendű és II. rendű alperesek közötti ingyenes vagyonátadási szerződés semmisségét. Arra nézve azonban nem ad megfelelő alkotmányjogi indokolást, hogy az Inyvtv. kérdéses rendelkezésében foglalt korlátozás neki mint olyan személynek, akinek az egyedi ügyet megelőzően sem volt joga a perbeli ingatlanokon, az Alaptörvényben biztosított jogát milyen módon sérti.
- [20] 4. A fent ismertetett körülményekre és érvekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítvány nem mutat rá bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre, továbbá nem vet fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, ennél fogva nem felel meg az Abtv. 29. §-ának, ezért az Alkotmánybíróság az indítványt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2015. november 10.

Dr. Szívós Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1940/2015.

